Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 17 mars 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 2004/38/EG — Beslut om att återkalla ett uppehållstillstånd — Principen om iakttagande av rätten till försvar — Rätten att bli hörd — Medlemsstaternas processuella autonomi — Huruvida grunder för överklagande kan tas upp till sakprövning — Grund avseende tvingande rätt”

I mål C-161/15

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d’État (högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 19 mars 2015, som inkom till domstolen den 9 april 2015, i målet

Abdelhafid Bensada Benallal

mot

État belge,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin och E. Regan,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 november 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Abdelhafid Bensada Benallal, genom R.-M. Sukennik och R. Fonteyn, avocats,

— Belgiens regering, genom S. Vanrie, L. Van den Broeck och C. Pochet, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av S. Cornelis, P. Lejeune och D. Matray, avocats,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues, D. Colas och F.-X. Bréchot, samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och C. Tufvesson, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

och efter att den 13 januari 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av den allmänna unionsrättsliga principen om iakttagande av rätten till försvar.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Abdelhafid Bensada Benallal och État belge (belgiska staten) rörande en talan om ogiltigförklaring av ett beslut att återkalla Abdelhafid Bensada Benallals uppehållstillstånd i Belgien och om att ålägga honom att lämna Belgien.

Tillämpliga bestämmelser

3 I artikel 27 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 2004, s. 77, och rättelse EUT L 197, 2005, s. 34), föreskrivs följande:

”1. Med förbehåll för bestämmelserna i detta kapitel får medlemsstaterna begränsa den fria rörligheten för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar, oavsett medborgarskap, av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Sådana hänsyn får inte åberopas för att tjäna ekonomiska syften.

2. Åtgärder som vidtas med hänsyn till allmän ordning eller säkerhet skall överensstämma med proportionalitetsprincipen och uteslutande vara grundade på vederbörandes personliga beteende. Tidigare straffdomar skall inte i sig utgöra skäl för sådana åtgärder.

Den berörda personens personliga beteende måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Motiveringar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet eller som tar allmänpreventiva hänsyn skall inte accepteras.

3. För att bedöma huruvida den berörda personen är en fara för allmän ordning eller allmän säkerhet får den mottagande medlemsstaten vid utfärdandet av beviset om registrering, eller, om registreringssystem saknas, senast tre månader efter den berörda personens inresa på dess territorium eller från den tidpunkt då personen rapporterar sin närvaro inom dess territorium i enlighet med artikel 5.5 eller när uppehållskortet utfärdas, om den bedömer det som absolut nödvändigt, anmoda ursprungsmedlemsstaten och eventuellt andra medlemsstater att lämna upplysningar om huruvida den berörda personen tidigare har förekommit i polisens register. Sådana förfrågningar får inte göras rutinmässigt. Den tillfrågade medlemsstaten skall svara inom två månader.

4. Den medlemsstat som har utfärdat passet eller identitetskortet skall utan formaliteter åter ta emot dess innehavare på sitt territorium om denne av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa har utvisats från en annan medlemsstat, även om handlingen inte längre är giltig eller innehavarens medborgarskap är ifrågasatt.”

4 I artikel 28 i detta direktiv föreskrivs följande:

”1. Innan den fattar ett beslut om utvisning av hänsyn till allmän ordning eller säkerhet skall den mottagande medlemsstaten beakta sådana faktorer som längden av personens uppehåll inom dess territorium, personens ålder, hälsotillstånd, familjesituation, ekonomiska situation, sociala och kulturella integrering i den mottagande medlemsstaten och banden till ursprungslandet.

2. Den mottagande medlemsstaten får inte fatta beslut om utvisning av unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar, oavsett medborgarskap, som har permanent uppehållsrätt på dess territorium, utom i de fall det föreligger ett allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet.

3. Beslut om utvisning av unionsmedborgare får inte fattas, utom om beslutet grundar sig på tvingande hänsyn till allmän säkerhet såsom de definieras av medlemsstaterna, om de

a) har uppehållit sig i den mottagande medlemsstaten under de tio föregående åren, eller

b) är underåriga, utom i de fall utvisningen är nödvändig för barnets bästa enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989.”

5 Artikel 30 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”1. Varje beslut som fattas i enlighet med artikel 27.1 skall skriftligen delges de berörda på sådant sätt att de kan förstå beslutets innehåll och följder.

2. De berörda skall ges exakt och fullständig information om de hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa som ligger till grund för ett beslut som gäller dem, såvida detta inte strider mot statens säkerhetsintressen.

3. Delgivningen skall innehålla uppgifter om till vilken domstol eller administrativ myndighet den berörda personen kan lämna in ett överklagande, tidsfristen för överklagande och, i förekommande fall, hur lång tid som står till dennes förfogande för att lämna medlemsstatens territorium. Utom i väl bestyrkta brådskande fall, skall tidsfristen för att lämna territoriet vara minst en månad från datum för delgivningen.”

6 Artikel 31 i samma direktiv har följande lydelse:

”1. De berörda personerna skall ha tillgång till domstolsprövning och, i förekommande fall, till prövning av administrativ myndighet, i den mottagande medlemsstaten för att överklaga eller begära omprövning av beslut mot dem av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

2. Om överklagandet eller begäran om omprövning av beslutet om utvisning åtföljs av en ansökan om ett interimistiskt beslut om att verkställigheten av utvisningen skall skjutas upp, får den faktiska utvisningen från territoriet inte ske förrän det interimistiska beslutet har fattats, utom i de fall

— beslutet om utvisning grundas på ett tidigare rättsligt avgörande, eller

— de berörda personerna tidigare har beviljats rättslig prövning, eller

— beslutet om utvisning grundas på tvingande hänsyn till allmän säkerhet enligt artikel 28.3.

3. Domstolsprövningen skall göra det möjligt att granska beslutets laglighet samt de fakta och omständigheter som ligger till grund för den föreslagna åtgärden. Den skall även garantera att beslutet inte är oproportionerligt, särskilt med hänsyn till kraven i artikel 28.

4. Medlemsstaterna får vägra den berörda personen tillträde till sitt territorium fram till domstolsprövningen, men de får inte hindra denne från att personligen försvara sig vid rättegången, utom om dennes närvaro kan orsaka allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet eller när överklagandet eller omprövningen gäller återreseförbud."

7 Artikel 35 i direktiv 2004/38 har följande lydelse:

"Medlemsstaterna får vidta nödvändiga åtgärder för att neka, avbryta eller dra tillbaka en rättighet enligt detta direktiv i händelse av missbruk av rättigheter eller bedrägeri, till exempel skenäktenskap. En sådan åtgärd skall vara proportionerlig och i enlighet med de rättssäkerhetsgarantier som föreskrivs i artiklarna 30 och 31."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

8 Abdelhafid Bensada Benallal, som är spansk medborgare, reste in i Belgien den 24 maj 2012. Den 31 maj 2012 ansökte han om uppehållstillstånd i egenskap av anställd, vilket han beviljades genom beslut av den 24 september 2012.

9 Den 26 september 2013 återkallade belgiska staten, genom Office des étrangers (utlänningsmyndigheten), Abdelhafid Bensada Benallals uppehållstillstånd och ålade honom att lämna Belgien. I detta beslut angavs bland annat följande:

"Det har framkommit att den berörda har lämnat vilseledande uppgifter vilka varit avgörande för Berchem-Sainte-Agathes [(Belgien)] kommunförvaltnings erkännande av att han hade uppehållsrätt. Det har nämligen fastställts att ingen av de personer som hade deklarerats av bolaget … var anslutna till det allmänna socialförsäkringssystemet för anställda: 'Det föreligger ett antal precisa och samstämmiga uppgifter som visar att [nämnda] bolag … inte bedriver någon verksamhet med anställda och att det inte heller föreligger något anställningsavtal mellan de personer som har deklarerats … och bolaget'".

10 Den 2 januari 2014 väckte Abdelhafid Bensada Benallal talan om ogiltigförklaring av nämnda beslut vid Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen).

11 Till stöd för sin talan anförde Abdelhafid Bensada Benallal en enda grund som särskilt avsåg åsidosättande av en lagbestämmelse om formell motivering av förvaltningsbeslut, åsidosättande av principen om god förvaltning, rättssäkerhetsprincipen, proportionalitetsprincipen, försiktighets- och noggrannhetsprincipen, principen om omsorgsfull handläggning och den princip enligt vilken administrationen är skyldig att fatta beslut med beaktande av samtliga uppgifter i ärendet samt åsidosättande av artikel 35 i direktiv 2004/38.

12 I sitt resonemang för att förtydliga denna grund gjorde Abdelhafid Bensada Benallal bland annat gällande att det fanns brister i motiveringen till utlänningsmyndighetens beslut. Han hävdade att den rapport på vilken nämnda myndighet grundade nämnda beslut varken hade bifogats beslutet eller hade återgetts i huvudsak i det och att den inte heller hade skickats till honom innan beslutet delgavs, vilket innebar att han inte hade haft möjlighet att förstå skälen till det beslut som hade fattats avseende honom.

13 Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen) ogillade talan i dom av den 30 april 2014. I domskälen anförde nämnda domstol bland annat följande:

”Utlänningsdomstolen konstaterar att det under alla omständigheter förflöt närmare ett år mellan det att [Abdelhafid Bensada Benallal] inkom med sitt anställningsavtal med bolaget … och det att den rapport som ledde till att det överklagade beslutet antogs upprättades. Under denna period lämnade [Abdelhafid Bensada Benallal] inte några uppgifter till [utlänningsmyndigheten] om de problem som han har åberopat till stöd för sin talan och som anställningsavtalet med bolaget ska ha föranlett.

Om [Abdelhafid Bensada Benallal] ansåg sig kunna åberopa omständigheter som kunde ha förhindrat att hans uppehållstillstånd återkallades, ankom det på honom att informera [utlänningsmyndigheten] härom. Det ankom inte på [myndigheten] att uppmana [Abdelhafid Bensada Benallal] att yttra sig i detta hänseende. Utlänningsdomstolen erinrar om att det ankommer på [Abdelhafid Bensada Benallal] att styrka att han uppfyller villkoren för den rättighet som han gör gällande och för att behålla denna rättighet. Eftersom han hade lämnat in en ansökan om ett intyg på att han var registrerad som arbetstagare i Belgien kunde/borde han rimligen ha insett att det skulle få följder för hans uppehållsrätt om anställningsavtalet inte genomfördes (även om det inte berodde på honom) och ha varit medveten om att han själv måste informera [utlänningsmyndigheten] härom. Det framgår emellertid av handlingarna i det administrativa att så inte skett.

Vad gäller det förhållandet att [Abdelhafid Bensada Benallal] ’inte erhöll någon rekommenderad försändelse, såsom fastställts under utredningen, och således inte gavs tillfälle att yttra sig’, saknar det betydelse eftersom [Abdelhafid Bensada Benallals] kritik inte direkt avser det [överklagade] beslutet, utan det förhör som socialinspektören höll med honom … (vilket för övrigt inte grundades enbart på uttalanden, utan även på objektiva konstateranden vilka inte bestritts av [Abdelhafid Bensada Benallal].”

14 Abdelhafid Bensada Benallal överklagade domen från Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen) till den hänskjutande domstolen, Conseil d’État (högsta förvaltningsdomstolen). Till stöd för överklagandet åberopade han bland annat en grund i vilken han gjorde gällande att den administrativa myndigheten, det vill säga utlänningsmyndigheten, borde ha berett honom tillfälle att yttra sig innan den antog beslutet av den 26 september 2013. Han ansåg vidare att Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen) borde ha beaktat den omständigheten att det administrativa förfarandet hade kunnat få en annan utgång om han hade haft möjlighet att bättre redogöra för sina försvarsgrunder. Till stöd för denna grund gjorde Abdelhafid Bensada Benallal gällande att inte bara de allmänna principerna i belgisk rätt om iakttagande av rätten till försvar och ett kontradiktoriskt förfarande samt rätten att bli hörd (*audi alteram partem*) hade åsidosatts, utan även artiklarna 41 och 51 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

15 Enligt belgiska staten kan nämnda grund inte tas upp till sakprövning då den åberopades för första gången vid den hänskjutande domstolen, i samband med kassationsöverklagandet, och inte avser ett åsidosättande av en bestämmelse som utgör tvingande rätt. Abdelhafid Bensada Benallal har inte heller preciserat i vilket avseende som artikel 51 i stadgan har åsidosatts eller lämnat några som helst uppgifter på grundval av vilka det går att bedöma huruvida det administrativa förfarandet hade skulle ha kunnat få en annan utgång om han hade beretts tillfälle att yttra sig innan myndigheten antog beslutet.

16 Belgiska staten har i sak gjort gällande att rätten att bli hörd i den mening som avses i artikel 41 i stadgan inte innebär att det föreligger en skyldighet att med den berörda personen diskutera de omständigheter som han eller hon har gjort gällande. Det räcker nämligen att vederbörande har haft möjlighet att framföra sin ståndpunkt, vilket är fallet här, såsom framgår av domen från Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen).

17 Den rättssekreterare som är ansvarig för målet vid den hänskjutande domstolen konstaterade i sitt utlåtande av den 16 oktober 2014 att den enda grund som hade åberopats vid Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen) varken avsåg ett åsidosättande av artiklarna 41 och 51 i stadgan eller de allmänna rättsprinciperna om iakttagande av rätten till försvar och av ett kontradiktoriskt förfarande, eller av rätten att bli hörd (*audi alteram partem*). Med beaktande av de krav som uppställs i belgisk processrätt i detta avseende konstaterade nämnda utlåtande att Abdelhafid Bensada Benallal inte hade rätt att för första gången vid den hänskjutande domstolen, som är en kassationsdomstol, åberopa ett åsidosättande av dessa bestämmelser och allmänna rättsprinciper, då de inte utgör tvingande rätt.

18 I den inlaga som Abdelhafid Bensada Benallal ingav efter detta utlåtande gjorde han gällande att grunden avseende åsidosättande av grundläggande rättigheter rör tvingande rätt i den mån som det följer av artikel 41 i stadgan och av domstolens rättspraxis att den allmänna unionsrättsliga principen om iakttagande av rätten till försvar, vilken när den åsidosätts kan tas upp ex officio, har införlivats genom rätten att bli hörd.

19 Den hänskjutande domstolen konstaterar att den grund som anförts av Abdelhafid Bensada Benallal, i den mån som den rör ett åsidosättande av rätten att bli hörd i den mening som avses i artikel 41 i stadgan, inte hade åberopats av honom vid Conseil du contentieux des étrangers (utlänningsdomstolen). Enligt belgisk rätt får en sådan grund emellertid åberopas för första gången vid en kassationsdomstol endast om grunden avser tvingande rätt.

20 Under dessa omständigheter beslutade Conseil d'État (högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till domstolen:

”Har den allmänna unionsrättsliga principen om iakttagande av rätten till försvar – vilken innefattar rätten för en person att bli hörd av en nationell myndighet innan denna myndighet antar ett beslut som kan inverka negativt på den berörda personens intressen, till exempel ett beslut att återkalla vederbörandes uppehållstillstånd – samma vikt i Europeiska unionens rättsordning som de belgiska rättsregler som utgör tvingande rätt har i intern belgisk rätt? Kräver likvärdighetsprincipen att en grund som avser åsidosättande av den allmänna unionsrättsliga principen om iakttagande av rätten till försvar kan åberopas för första gången inför Conseil d'État, som är en kassationsdomstol, vilket är tillåtet enligt nationell rätt såvitt avser grunder som avser tvingande rätt?”

Tolkningsfrågan

21 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida unionsrätten ska tolkas på så sätt att när det enligt tillämplig nationell rätt är tillåtet att åberopa en grund om åsidosättande av nationell rätt för första gången vid en nationell kassationsdomstol endast om grunden avser tvingande rätt, ska det vara tillåtet att åberopa en grund om åsidosättande av rätten att bli hörd, såsom den garanteras i unionsrätten, för första gången vid nämnda domstol.

22 För att besvara denna fråga konstaterar domstolen inledningsvis att det framgår av beslutet om hänskjutande att den faktiska situation som ligger till grund för det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet för unionsrätten och i synnerhet av tillämpningsområdet för direktiv 2004/38. I nämnda direktiv föreskrivs nämligen bland annat villkoren för att utöva den rätt som unionsmedborgarna har att fritt röra sig och uppehålla sig på medlemsstaternas territorium samt inskränkningar i nämnda rättigheter av skäl som har att göra med allmän ordning eller folkhälsan. Detta direktiv ska tillämpas på alla unionsmedborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är medborgare i.

23 Nämnda direktiv innehåller visserligen ett visst antal regler som medlemsstaterna måste iaktta vid en eventuell inskränkning i en unionsmedborgares uppehållsrätt. Sådana regler återfinns bland annat i artiklarna 30 och 31. Direktivet innehåller däremot inga bestämmelser om vad som ska gälla för administrativa förfaranden och domstolsförfaranden om ett beslut om att återkalla en unionsmedborgares uppehållstillstånd.

24 Det ska i detta hänseende erinras om att det framgår av domstolens fasta rättspraxis att det i avsaknad av unionsrättsliga bestämmelser på området ankommer på medlemsstaterna, enligt principen om processuell autonomi, att föreskriva sådana bestämmelser. Dessa bestämmelser får emellertid varken vara mindre förmånliga än de som reglerar liknande nationella situationer (likvärdighetsprincipen) eller medföra att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av unionsrätten (effektivitetsprincipen) (dom av den 21 januari 2016, Eturas m.fl., C-74/14, EU:C:2016:42, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

25 Av detta följer att två kumulativa villkor, nämligen iakttagandet av likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen, måste vara uppfyllda för att en medlemsstat ska kunna göra gällande principen om processuell autonomi i situationer som regleras av unionsrätten.

26 Såsom den hänskjutande domstolen har noterat gäller i förevarande fall följande. Den grund som Abdelhafid Bensada Benallal har åberopat till stöd för sitt kassationsöverklagande, nämligen att den nationella myndighet som antog det beslut som gick honom emot åsidosatte hans rätt att bli hörd, såsom den garanteras i unionsrätten, är otillåten enligt de nationella processrättsliga bestämmelserna om vilka grunder som får åberopas för första gången i ett kassationsöverklagande.

27 Såsom följer av punkt 24 ovan utgör unionsrätten i princip inte hinder för att medlemsstaterna, i enlighet med principen om processuell autonomi, föreskriver begränsningar eller villkor för vilka grunder som får åberopas i mål om kassationsöverklagande, under förutsättning att effektivitetsprincipen och likvärdighetsprincipen iakttas.

28 Såsom generaladvokaten har betonat i punkterna 41 och 42 i sitt förslag till avgörande uppkommer i det nationella målet endast frågan huruvida likvärdighetsprincipen har iakttagits och inte huruvida effektivitetsprincipen har iakttagits.

29 Det ska erinras om att likvärdighetsprincipen, enligt domstolens fasta rättspraxis, förutsätter att den aktuella nationella bestämmelsen tillämpas på samma sätt på en talan som grundar sig på enskildas rättigheter enligt unionsrätten som på en talan som grundar sig på åsidosättande av nationell rätt när ändamålet med och grunden för talan är likartade (dom av den 27 juni 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, punkt 39). För att iaktta denna princip krävs det således att en talan som grundar sig på ett åsidosättande av nationell rätt behandlas på samma sätt som en liknande talan som grundar sig på ett åsidosättande av unionsrätten (dom av den 6 oktober 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, punkt 34).

30 Tillämpat på en situation som den nu aktuella kräver således villkoret om iakttagande av likvärdighetsprincipen att när nationella processrättsliga bestämmelser om kassationsöverklagande föreskriver att en kassationsdomstol är skyldig att tillåta att en part åberopar en grund som avser åsidosättande av nationell rätt eller pröva en sådan grund ex officio, gäller denna skyldighet på samma sätt för en grund av samma slag, som avser åsidosättande av unionsrätten.

31 Härav följer att om en nationell kassationsdomstol bedömer att grunden avseende åsidosättande av rätten att bli hörd utgör en grund avseende tvingande nationell rätt som får åberopas för första gången vid denna domstol i ett mål som regleras enligt nationell rätt, kräver likvärdighetsprincipen att en liknande grund avseende åsidosättande av unionsrätten också får åberopas för första gången vid kassationsdomstolen.

32 I förevarande fall framgår det inte klart av beslutet om hänskjutande att rätten att bli hörd, såsom den garanteras i belgisk rätt, i sig utgör en allmän princip i belgisk rätt och på denna grund utgör tvingande rätt i Belgien. Den hänskjutande domstolen har emellertid preciserat att regler som utgör tvingande rätt är regler av grundläggande betydelse i den belgiska rättsordningen, till exempel reglerna om de administrativa myndigheternas befogenheter, domstolarnas behörighet, om iakttagande av rätten till försvar eller om andra grundläggande rättigheter.

33 För att den hänskjutande domstolen ska kunna avgöra huruvida grunden avseende åsidosättande av rätten att bli hörd i unionsrätten är av samma slag som en grund avseende åsidosättande av en sådan rättighet i den belgiska rättsordningen, ska det erinras om följande. Såsom domstolen slagit fast i sin dom av den 9 juni 2005, Spanien/kommissionen (C-287/02, EU:C:2005:368, punkt 37 och där angiven rättspraxis), utgör iakttagandet av rätten till försvar i alla förfaranden som inleds mot en person, och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot, en grundläggande unionsrättslig princip som ska säkerställas även i avsaknad av reglering av det aktuella förfarandet. Denna princip innebär ett krav på att de personer till vilka ett beslut som på ett påtagligt sätt påverkar deras intressen riktas ska ges tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt framföra sin ståndpunkt.

34 Det ankommer på den behöriga nationella domstolen att pröva huruvida villkoret avseende likvärdighetsprincipen är uppfyllt i det mål som anhängiggjorts vid den. Vad särskilt beträffar det nu aktuella nationella målet ankommer det på den hänskjutande domstolen att fastställa huruvida rätten att bli hörd, såsom den garanteras i nationell rätt, uppfyller de villkor som uppställs däri för att anses utgöra en grund avseende tvingande rätt.

35 Den ställda frågan ska därmed besvaras enligt följande. Unionsrätten ska tolkas på så sätt att när det enligt tillämplig nationell rätt är tillåtet att åberopa en grund om åsidosättande av nationell rätt för första gången vid en nationell kassationsdomstol endast om grunden avser tvingande rätt, ska det vara tillåtet att åberopa en grund om åsidosättande av rätten att bli hörd, såsom den garanteras i unionsrätten, för första gången vid nämnda domstol. Detta gäller under förutsättning att rätten att bli hörd, såsom den garanteras i nationell rätt, uppfyller de villkor som uppställs däri för att anses utgöra en grund avseende tvingande rätt, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

Rättegångskostnader

36 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Unionsrätten ska tolkas på så sätt att när det enligt tillämplig nationell rätt är tillåtet att åberopa en grund om åsidosättande av nationell rätt för första gången vid en nationell kassationsdomstol endast om grunden avser tvingande rätt, ska det vara tillåtet att åberopa en grund om åsidosättande av rätten att bli hörd, såsom den garanteras i unionsrätten, för första gången vid nämnda domstol. Detta gäller under förutsättning att rätten att bli hörd, såsom den garanteras i nationell rätt, uppfyller de villkor som uppställs däri för att anses utgöra en grund avseende tvingande rätt, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

Underskrifter